

DE STEMVORK

MAART 1957

Orgaan voor en van de
SPREKERS VAN HET
HUMANISTISCH VERBOND

REDACTIE:

C. H. SCHONK, Bouwerstr. 14, DEVENTER
Telefoon 5331

ADMINISTRATIE:

OUDE GRACHT 152, UTRECHT
Telefoon 10163

HET ONDERWERP

VAN ONZE SPREKERSCONFERENTIE

We zitten in het Verbond altijd nog met een probleem.

Met meerdere problemen trouwens. Wat geen wonder is overigens. Zo kort na het ontstaan van de humanistische beweging. En problemen zullen er wel blijven ook. Als ze zich niet aan ons opdringen stellen we ze zelf wel. Daar zijn we mensen voor, wezens die met een bestaande toestand nooit genoeg nemen, die altijd in beweging willen zijn, in een beweging naar boven. Maar we doelen hier op een speciaal probleem, waarbij wij ook als sprekers betrokken zijn. Aan de oplossing waarvan wij ook als sprekers kunnen meewerken. Wij bedoelen het probleem: Hoe bereiken wij - meer dan tot nu toe - de gewone man?

Voor ons als sprekers krijgt dit probleem een bijzonder cachet. Het is voor ons de vraag: Hoe bereiken we - met ons woord! - de gewone man? Meer dan tot nu toe.

Hebben we dan tot nu toe in hoofdzaak ongewone mensen bereikt? Onze Verbondsleden, anderen die naar ons komen luisteren, wijzelf, zij en wij zijn toch allemaal gewone mensen? In allerlei opzichten, en in de meeste opzichten, ongetwijfeld! Maar in één opzicht niet. De mensen, die wij tot nu toe hebben bereikt zijn in dit opzicht ongewoon, anders dan de gemiddelde ander, dat zij een ongewone, boven het gemiddelde uitgaande belangstelling hebben voor levensbeschouwelijke vragen. Zij zijn, vanuit hun aanleg en structuur geneigd en bereid zich uit eigen activiteit met vragen van levensbeschouwing bezig te houden. Zij vormen de Gideonsbende van het Humanisme. Daarin steekt niet zo heel veel bijzonders. Anderen zijn Gideons op ander terrein.

Maar het Humanisme wil méér zijn dan een beweging van en voor een Gideonsbende, ook al is die bende dan 11.000 man groot. Het wil betekenis hebben voor ontzaglijk veel grotere groepen van buitenkerkelijken. In Nederland alleen al pretendeert het een geestelijk tehuis voor anderhalf miljoen buitenkerkelijken te willen zijn. En daarmee is ons probleem gegeven: Hoe bereiken we die "gewone man", die in dit opzicht gewoon is, dat hij niet direct en uit eigen actieve belangstelling geneigd is zich met levensbeschouwelijke vragen bezig te houden.

Over dit probleem willen we ons op de a.s. sprekersconferentie gezamenlijk beraden.

Over de vraag: Wat en hoe kan onze bijdrage als sprekers in de oplossing ervan zijn?

Daarom is onderwerp van deze sprekersconferentie:

HOE BEREIKEN WIJ - MET ONS WOORD - DE GEWONE MAN

Hebt U de datum voor dit gezamenlijk beraad genoteerd?

ZONDAG 16 JUNI

We zullen bovendien voor 't eerst samen zijn in ons nieuwe humanistische centrum in Utrecht:

Het Erasmushuis.

ALS LUISTERAARS SPREKEN. II

Spreekers zullen belangstelling hebben voor de reacties van hun luisteraars. Wellicht zijn er aanwijzingen in te vinden, waarmee zij hun voordeel kunnen doen. Wij hebben daarom een aantal mensen, die onze bijeenkomsten min of meer regelmatig bezoeken, geïnterviewd. Wij kozen daartoe op vrij willekeurige wijze "gewone" leden van het Verbond en opzettelijk geen bestuurders of functionarissen, die midden in het Verbondswerk staan. Ook dan nog moet men er bij de beoordeling van hun meningen rekening mee houden dat zij, alleen al door het feit van hun min of meer regelmatig bijeenkomstenbezoek, een tot op zekere hoogte selecte en geïnteresseerde groep vormen. Hun oordelen lopen uiteraard sterk uiteen, maar wellicht zijn er tegelijkertijd algemene tendenties in te onderkennen, die voor onze aanpak van belang kunnen zijn. Elke geïnterviewde heeft er in toegestemd, dat zijn initialen en zijn beroep worden vermeld. Hier volgt de tweede serie interviews. De eerste vindt U in "De Stenvork" van december 1956. -

HET GAAT OM DE LEVENSVRAGEN

De Heer en Mevrouw W. te A. De Heer W. is timmerman van beroep. Mevrouw heeft altijd huishoudelijk werk gedaan.

De Heer en Mevrouw W. zijn al jaren lid van 't Verbond. Kort na de oprichting hebben ze een vergadering bijgewoond, waar ze onmiddellijk tot de ontdekking kwamen, dat ze "er bij behoorden". Daar werd uitgesproken "wat ze zelf altijd al hadden gedacht". Jarenlang hebben ze de bijeenkomsten trouw bijgewoond. Alleen de laatste tijd is er een beetje de klad ingekomen. Maar dat lag zuiver aan particuliere omstandigheden. Juist jl. zondag waren ze weer naar een bijeenkomst geweest. 't Was een bijzonder goede ochtend, vonden ze.

- Waarom vond U 't juist die ochtend zo bijzonder goed? -
- De spreker wist 't allemaal zo duidelijk te zeggen -, zei mevrouw,
- zo met allerlei voorbeelden uit het dagelijks leven. En hij sprak zo
- ja, hoe zal ik het zeggen - zo van hart tot hart. -
- En weet U, wat ik zo prettig vond -, vulde de man aan, - dat er zo'n goede discussie was achteraf. Dat deden ze bij ons vroeger nooit. Maar dat moesten we meer doen. De mensen leven er dan veel meer in mee. -

Ze waren beiden met een prettig gevoel naar huis gegaan en hadden er nog lang over nagepraat.

- Gaat U altijd met zo'n bevredigd gevoel van de bijeenkomsten naar huis? -
- Nee, dat is natuurlijk wel verschillend. -
- Hoezo? -

- Och, kijk eens -, zegt de man, - wij zijn arbeidersmensen en we hebben niet meer dan de lagere school gehad. We hebben wel altijd veel gelezen en ons voor allerlei dingen geïnteresseerd, maar soms gaat het ons wel eens een beetje te hoog. -

- Ja, daar heb ik ook wel moeite mee -, zegt mevrouw. - Je moet soms wel heel aandachtig luisteren om het te kunnen volgen. En dan merk je telkens dat je aandacht wegzakt, dat je ongemerkt aan wat anders zit te denken. Toch wil ik het dan graag volgen. Maar dan ga ik soms met hoofdpijn naar huis. -

- Dat is dus misschien een van de redenen, waarom de ene bijeenkomst U meer voldoet dan de andere. Maar zou U nog meer redenen kunnen opgeven? U begrijpt dat ons dit als sprekers bijzonder interesseert. -

- Och -, zegt mevrouw vergoelijkend, - 't ligt natuurlijk ook wel aan je zelf. De ene keer ben je meer ontvankelijk dan de andere. 't Hangt ook van je eigen stemming af. -

Daar is de heer W. het mee eens, maar hij voert aan dat ook de sprekers natuurlijk verschillend zijn:

- De een weet je meer te boeien dan de ander. De een kan ook beter zijn gedachten op je overbrengen dan de ander. -

- Zou 't ook aan de onderwerpen kunnen liggen? Hebt U voorkeur voor bepaalde onderwerpen? -

- Nee, voorkeur hebben ze eigenlijk niet. Ze vinden alles belangwekkend. -

Maar de heer W. komt toch met onderwerpen, die hem bijzonder bezighouden: Hij zit er toch altijd nog mee, hoe sommige vrijzinnigen lid van het Verbond kunnen zijn. En sommige keiharde liberalen, zoals hij zegt, die toch eigenlijk kapitalistisch denken.

- O, ze moeten dat zelf uitmaken natuurlijk, maar ik kan mij toch maar moeilijk in hun gedachtengang verplaatsen. -

En zo noemt hij enige dingen meer, die voor hem toch nog problemen zijn.

Mevrouw grijpt weer terug op haar sprekers, die vooral vanuit de dagelijkse levensproblematiek weten te spreken. Ze vertelt van radiolezingen, die ze nabesteld hebben, omdat ze hen zo bijzonder getroffen hadden. Ze heeft er in het Esperanto met buitenlandse vrienden over gecorrespondeerd. -

- Als ik het goed begrijp, hebt U dus toch wel voorkeur voor een bepaald soort onderwerpen. Wat voor soort onderwerpen zouden dat nu zijn? -

't Blijkt moeilijk het onder woorden te brengen. Ik stel daarom de vraag:

- Wat zou U liever hebben? Onderwerpen als - ik noem maar wat - : Ons beginselprogramma; De sterrenhemel en 't heelal enz.; Het ontstaan van het leven. Of: De levensvragen -

Ik behoef al niet verder te gaan. Beiden voelen 't als de formulering van wat ze zelf hadden willen zeggen. Ze vallen me hevig bij.

- Ja, dáárom gaat 't in de eerste plaats -, zegt de man, - om de dingen waar je eigenlijk mee zit. -

De vrouw maakt een vergelijking met de kerk:

- Wat een ander in de kerk vindt, dat moeten wij in 't Verbond vinden. Een zekere steun voor je dagelijks leven. Waardoor je de dingen waar je dagelijks mee te maken hebt, beter gaat zien. -

- En die andere onderwerpen, van de sterrenhemel en zo, vindt U die dan niet van belang? -

- Zeker wel, zegt de man, - als je daar wat meer over weet, dan besef

je pas je eigen kleinheid. En dan begrijp je soms niet hoe de mensen zich over hun kleine dingen zo druk kunnen maken. -

- Bedoelt U daarmee, dat we ons dan voortaan maar beter nergens meer druk over zullen maken? -

- Nee, dat toch ook weer niet -, zegt hij bedachtzaam, - maar wèl, dat wij ons alleen maar druk hebben te maken over menselijke zaken. -

We sluiten het gesprek af..., maar, het gaat toch nog dóór...., over de dagelijkse levensproblemen.. en over menselijke zaken.

MEN KAN VAN BROOD ALLEEN NIET LEVEN

De Heer en Mevrouw K. te N. (een ander N. dan in een vorig interview). De Heer K. was voor zijn pensioenering groentehandelaar. Mevrouw K. heeft altijd huishoudelijk werk gedaan.

- Wij gaan graag naar de bijeenkomsten van het Verbond. Wij vinden ze altijd heel mooi. -

- Waarom vindt U ze mooi? Zou U dat nader kunnen aangeven? -

Mevrouw K.: - De onderwerpen interesseren ons. Wij hebben altijd een grote belangstelling voor geestelijke zaken gehad. Het is voor ons altijd een behoefte geweest. Men kan van brood alleen niet leven. -

Meneer K.: Zo is het. Het verruimt je blik. Door naar een spreker te luisteren, kom je soms tot een andere en bredere kijk op de dingen. Wij zijn ook wel veel naar de lezingen van 't Instituut voor Arbeidersontwikkeling geweest. -

- Ziet U verschil tussen de lezingen van 't Instituut en die van 't Verbond? -

- Ja, enigszins wel. Ze zijn allebei leerzaam. Maar de lezingen van 't Instituut zijn natuurlijk niet zo speciaal op ons buitenkerkelijken gericht. Je voelt een spreker in het Verbond toch meer als..., ja, laat ik zeggen... als een voorganger. Daar hebben wij in zekere zin toch ook behoefte aan. Wij luisteren ook altijd naar het zondagmorgenkwartiertje voor de radio. -

- Dat zou ik niet graag missen -, zegt mevrouw, - dat geeft inhoud aan je leven. Zonder deze dingen zou het leven toch maar leeg en dor zijn.

- Het is wel jammer, dat er, in onze toch wel zeer buitenkerkelijke streek, maar betrekkelijk weinig mensen op de bijeenkomsten van het Verbond komen -, merkt de heer K. op.

- Wat zou daarvan de oorzaak zijn? denkt U. -

- 'k Weet het niet. De tegenwoordige mensen hebben geloof ik nergens meer behoefte aan. Vooral de jongere mensen. In de kerken komen ze immers ook niet. Hier tenminste niet. De radio, en tegenwoordig de televisie, zullen er ook wel geen goed aan doen. -

- Toch moeten we er mee doorgaan. Wij zouden de bijeenkomsten althans niet willen missen. -

TE VEEL IN TE KORTE TIJD

Mejuffrouw L. te D. Mej. L. is als naaister Hoofd van een inrichting voor arbeidstherapie voor vrouwen.

Als ik vraag naar haar mening over de bijeenkomsten van het Verbond, hoe ze denkt over de sprekers, de onderwerpen enz., dan is ze direct hevig geïnteresseerd:

- Daar heb ik juist laatst met mijn zwager ook een gesprek over gehad.

Die is bestuurslid van een andere gemeenschap. Hij dacht er heel anders over dan ik, of liever: hij voelt die dingen heel anders aan, maar zijn vrouw, mijn zuster dus, ziet het toch wel net zoals ik. -

- Hoe is dit dan? -

- Als ik de gelegenheid heb, ga ik wel altijd naar de bijeenkomsten toe, maar - het kan natuurlijk aan mij liggen - ik moet dan toch altijd iets overwinnen, een zeker gevoel van beklemming zelfs. -

- Hè, hoe zou dat komen? Liggen de sprekers en wat zij te vertellen hebben U niet? -, probeer ik, om het gesprek naar die kant te richten, hoewel ik voel, dat zij ergens anders heen wil.

- Nee, dat is het helemaal niet, - persisteert zij, - het is de sfeer op de bijeenkomsten, die mij niet aanspreekt. Ik kan mij er eigenlijk niet thuis voelen. De mensen schijnen allemaal vreemden voor elkaar te zijn. Er is zo weinig onderling contact. Je komt, je gaat ergens op een stoel zitten, je luistert naar de spreker, en je gaat weer weg. Als je niet toevallig naast persoonlijke kennissen komt te zitten, dan voel je je soms doodverloren alleen. -

- Hebt U dat in andere kring wel eens anders meegemaakt? -

- O ja, ik kom uit de vroegere AJC en daar was het heel anders. En ook tegenwoordig, in de kring van de Partij van de Arbeid, voel ik veel meer van dat gemeenschappelijk samenzijn. Daar is het niet allemaal zo - ja, hoe zal ik het zeggen - zo stijf, zo weinig spontaan. Hoewel... in het Verbond heb ik het toch ook wel een keer meegemaakt... op een jaarwisselingsbijeenkomst. Daar was 't gezellig. Daar was ook een prettige sfeer. En daar kwam je meer met elkaar in contact. -

- Hier ligt ongetwijfeld een belangrijk probleem -, geef ik toe, - maar daar kunnen onze sprekers natuurlijk weinig aan doen. Mag ik nu eens vragen hoe U denkt over de sprekers en wat zij te bieden hebben? Hebt U daar ook een mening over? -

Nu gaat ze er op in:

- Ik zelf luister altijd graag naar wat zij te zeggen hebben, en dat is misschien de reden dat ik toch de bijeenkomsten ben blijven bezoeken. Toch ben ik bang dat ze voor velen uit mijn kring wel een beetje te zwaar zijn. Trouwens ook voor mijzelf is het dikwijls moeilijk te verwerken. -

Ze komt dan tot een nadrukkelijke en scherp geformuleerde uitspraak:
- Ik vind de sprekers dikwijls veel te zware problemen in te korte tijd behandelen. -

Als ik haar nadere uitleg vraag, zegt ze:

- Je zou graag willen, dat ze over een aangesneden punt veel meer zouden zeggen. Het heeft dan - althans voor mij - nog nadere uitwerking nodig. Maar dan gaan ze al weer verder en komen er weer andere punten aan de orde, die ik dan opnieuw weer nader uitgewerkt zou willen zien. -

En ze herhaalt:

- 't Is dikwijls te veel in te korte tijd. -

VARIA _____ _____EX CATHEDRA

Dubbele moraal. -

Willem Elschot schreef zijn "Ville des Roses", en het kan verdienstelijk zijn om over dit werk - met zo'n geurige titel! - een lezing te houden.

Het is mogelijk dat een spreker hierbij een vergelijking voor ogen staat, waarmee naar zijn smaak de moraal van het boek aan zijn toehoorders kan worden duidelijk gemaakt.

Moeilijk wordt het, wanneer een spreker bemerkt dat zijn visie op het werk dat hij bespreekt, niet helemaal past in de sfeer en opvattingen van de kring waarvoor hij spreekt. Nog moeilijker, wanneer "de voorzitter" zich niet bepaalt tot het aankondigen van spreker en onderwerp, maar de spreker vriendelijk verzoekt toch vooral het verband met die, hun levenssfeer te laten zien.

Bepaald komisch wordt het wanneer de organisator van de bijeenkomst er méér dan prijs op stelt, dat de achtenswaardige spreker toch vooral een in het hoofd van de organisator levende parabel in het sluitstuk van zijn betoog betreft.

En doordat weigeren niet altijd doenlijk is, kon het geschieden dat Zacheus de oppertollenaar, een bijbelse figuur, levende ten tijde van het nog niet verwoeste Jericho - als voorbeeld rondwarende in de gedachten van een bestuurslid - door een spreker tot nieuw leven werd gewekt, en aldus geplaatst in het stramien van Elschot's "Ville des Roses".

Hopelijk dat hiermee bij de toehoorders niet de illusie is gewekt dat de betrekkingen met Zacheus aan geen grenzen zijn geboden. Want tenslotte heeft ons, de zondige tollenaar ten spijt, de geschiedenis wel duidelijk geleerd:

Jericho was géén "Ville des Roses!". -

d'See-Uyl.

SPREKEND OVER _____

_____PRAKTISCH HUMANISME

Terugziend naar de eerste tien jaar van ons Verbond - het zijn er inmiddels al weer elf! - kan men, dunkt mij, na de eerste 5 of 6 jaar het begin van een nieuwe fase waarnemen.

Terwijl de doelstelling onveranderd bleef, en ook de geregelde activiteiten, die langzaamaan eigen vormen hadden gekregen, voortgang vonden, groeide geleidelijk het besef van een wijdere taakstelling. Een enkele min of meer toevallige omstandigheid voegde zich daarbij: de mogelijkheid deed zich voor de eerste geestelijke raadsman aan te stellen, en daarmee is vanaf 1951 het begin van geestelijke verzorging in het Verbond aanwezig en aldus het gehele complex van groeiende activiteiten, zorgen en vragen, dat we sindsdien zijn gaan aanduiden met de term: "Praktisch Humanisme".

Een aardige vraag.

Deze maand in een gemeenschap sprekende over dit onderwerp (ik spreek nooit over iets anders), stelde een van de aanwezigen de volgende - aardige - vraag: "Is eigenlijk praktisch humanisme niet nog veel méér, b.v. je houding in het dagelijks leven, of dat wat je van je levensopvattingen in de praktijk terecht brengt?"

Zij was dus mogelijk naar die bijeenkomst gegaan in de veronderstelling over die kwestie - ongetwijfeld ook geschikt om in een lezing te behandelen - iets te horen.

Het is dus in het Verbond nog niet zó (dit was een actief lid), dat de aankondiging van het onderwerp "Praktisch Humanisme", door een spreker, onmiddellijk overal oproept het beeld van de talloze activiteiten, de zeer speciale en nauw te omschrijven activiteiten, welke er onder deze aanduiding in de kring van het Verbond worden verricht.

Van honderden en honderden uren ziekenbezoek, van niet te tellen gesprekken in gevangencellen en arbeiderskampen, van intensieve besprekingen in de teams van de Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilikheden, van vele persoonlijke contacten, altijd weer nieuwe, van de talrijke raadslieden in het land.

En het is nog helemaal niet zó, dat een aangekondigde avond over dit onderwerp meteen in de gemeenschap de reactie oproept: "Ha, die avond kunnen we onze eigen problemen op dit gebied dan eens naar voren brengen, ons eigen ziekenbezoek, ons gevangeniswerk, 't karakter van onze familiedagen, de vorm van ons bejaardencontact....."

Het Verbond nog onvoldoende "minded".

Er is, kortom, nog geen sprake van dat de inhoudsbepaling van het Praktisch Humanisme gemeengoed is, dat de vormgeving duidelijk is, en vooral ook: dat de gemeenschappen van ons Verbond allen "minded" zijn voor dit werk.

Ik meen daarom, dat het noodzakelijk is aan dit "minded maken" veel aandacht te besteden, en één van de middelen daartoe is ongetwijfeld: er over te spreken, steeds weer opnieuw en in allerlei vormen.

Als ik terugdenk aan m'n eerste contacten met gemeenschapsbesturen over dit onderwerp, zo een jaar of vijf geleden, dan treft het me hoe-

zeer we toen eigenlijk nog meenden dit nieuwe werk vanuit de organisatorische sfeer te kunnen benaderen. "Probeert U iemand in Uw bestuur aan te trekken die zich speciaal bezighoudt met en zich verantwoordelijk voelt voor deze praktische werkzaamheden", zeiden we, en gingen dan verder die werkzaamheden beschrijven en trachten een beeld te geven van waaraan zo'n plaatselijk geestelijk raadsman moest voldoen.

Ergens klopte dat niet, de bestuursleden van de gemeenschap zagen die activiteiten, waarmee ze zich nog nooit in gedachten hadden bezig gehouden, niet voor zich. Het leéfte niet voor hen, ofwel men kwam al denkend en pratend bij het maatschappelijk werk terecht. Of ook: men had allerlei bezwaren en weerstanden, met name tegen die geestelijke raadsman, die plotseling in zo'n gemeenschap zou verschijnen. Waarom iemand uit eigen kring met autoriteit bekleden? Wat kan zijn taak zijn ten aanzien van medeleden ("als-ie alsjeblieft bij mij maar niet komt binnenstappen!!"), moeten we deze kant wel uit in het Verbond, waar toch juist de individuele vrijheid zo'n hoog goed is? Leidt zo'n "humanistische dominee" niet onvermijdelijk tot verstarring, verdogmatisering misschien zelfs, op een wijze die we nu juist in het Humanistisch Verbond willen vermijden?

De ervaring leerde me, dat het veelal gemakkelijker is in een gemeenschapsbijeenkomst dan in een bestuur over Praktisch Humanisme te praten. Er gaat eigenlijk geen bijeenkomst voorbij, waarin niet blijkt dat er enkele leden zijn bij wie nu juist dit onderwerp bijzonder aanslaat, mensen, wie een zekere actieve, op praktisch terrein liggende arbeid, aantrekt. Voor wie het geven en ontvangen van solidariteitsbetoon een behoefte is, die beseffen dat er in de sfeer van intermenselijke relaties een groot veld braak ligt en voor wie vaak het Verbond wat te eenzijdig-intellectualistisch is ingesteld.

Het zijn nogal eens diegenen die de zondagochtendbijeenkomsten wat te moeilijk vinden en "Mens en Wereld" eveneens, of, zo ze dat voor zichzelf al niet vinden, toch in ieder geval voor de vrienden of kennissen, die ze er wel eens mee heen zouden willen nemen.

Maar ook anderen: Langzaamaan gaat het besef dat de aanvankelijk aanvaarde taakstelling van het Verbond een te smalle was, gemeengoed worden.

Die taakstelling: bezinning, verdieping, bewustwording van eigen humanistische waarden en normen, vormgeving aan filosofische en ethische grondbeginselen en het vinden van adequate uitings- en belevingsvormen voor dit alles, is tot op de huidige dag actueel. Maar na enkele jaren werd duidelijk dat de opdracht van het Verbond, n.l. kernvorming in buitenkerkelijk Nederland, pas in volle omvang zou zijn te verwezenlijken wanneer bij die kernvorming ook de relatie van mens tot mens in z'n breedste betekenis een rol ging spelen. Concreter uitgedrukt: het Verbond ging als integrerend deel van zijn opdracht zien de hulp aan de mens in nood, de geestelijke hulp in de allereerste plaats aan de niet-kerkelijk gebonden mensen, die in de perioden van neergang van hun leven zo schrikbarend eenzaam zelf de weg uit hun moeilijkheden moeten vinden.

Het werk dringt zich op.

Misschien is een van de merkwaardigste ervaringen op dit terrein dat zich, wanneer men eenmaal dit inzicht in de taak van het Verbond heeft gekregen, de werkterreinen voor deze geestelijke verzorging als

het ware opdringen. Het ene gebied na het andere biedt zich aan - er is geen sprake van dat het Verbond zich ergens behoeft op te dringen, de behoefte blijkt aan alle kanten (en vaak schrijnend) in onze samenleving aanwezig.

't Is niet zo'n wonder dat onze gemeenschapsbesturen, vaak gekozen in de periode van de meer beperkte taakstelling van het Verbond, aanvankelijk soms weinig raad weten met dit nieuwe geheel. Men moet iets van het werk "geproefd" hebben, men moet er z'n gedachten over hebben laten gaan en iets van de - nu bestaande - praktijkervaring hebben begrepen, voordat men het praktische humanisme in het Verbondswerk kan gaan opnemen.

Zoals reeds gezegd: voor dit "minded maken" van ons hele Verbond zijn talloze spreekbeurten en praat-contacten nodig. In zo'n spreekbeurt zal altijd een vrij groot stuk aandacht moeten worden gegeven aan de praktijk van diverse vormen van het werk.

Een volgende maal willen wij daar nader op ingaan.

D. Heroma-Meilink.

-0-

Humanisme als levensovertuiging. -

Met de term "levensovertuiging" wordt uitgedrukt, dat het Humanisme niet verkozen wordt op grond van theoretisch inzicht alleen, maar aanvaard vanuit de volheid van het bestaan: het berust op een existentiële beslissing die de gehele persoon raakt en niet geheel uit zijn maatschappelijke, culturele of psychische positie verklaard kan worden. Er zit een element in van "hier sta ik, ik kan niet anders," en het houdt in dat men er door gegrepen is en gedreven wordt, en zich gedrongen voelt de gehele levenswerkelijkheid erin te omvatten met alle vermogens van gevoel, wil en verstand.

Dit alles wordt door het begrip levensovertuiging min of meer aangeduid. Als zodanig wordt het Humanisme gelicht uit het vlak van filosofieën, theorieën, beschouwingen en systemen, en in existentieel opzicht geplaatst naast religies en godsdiensten, die de mensheid te allen tijde hebben bezielend en gestimuleerd.

J.P. van Praag in: Wereld-
beschouwing en Levensover-
tuiging. Rekenschap, dec.'56.

ACHT MINUTEN AANDACHT

Psychologen hebben uitgezocht, dat de mens gemiddeld slechts acht minuten achter elkaar geconcentreerd naar een lezing of rede kan luisteren. Daarna gaat de aandacht bijna ongemerkt allerlei zijpaden op totdat de spreker iets zo treffends zegt, dat er weer acht minuten van hevige aandacht volgen.

Een dergelijke ontdekking moet vooral indruk maken op instellingen als de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen die immers per jaar honderden lezingen door het hele land organiseert. De secretaris, dr. P.H. Schröder heeft zich bijvoorbeeld afgevraagd, wat er wel bij de Nutsleden uit het Drentse Annakerkeveen blijft hangen van een lezing over IJsland.

Het is niet bij dit peinzen gebleven. Sinds enige tijd experimenteert het Nut met een ander soort lezingen. In de eerste plaats wil men bevorderen, dat de mensen niet meer op lange rijen naast elkaar zitten, maar in groepjes aan tafeltjes. Op elk tafeltje ligt een vel papier, waarop het publiek een aantal vraagpunten over het te behandelen onderwerp schrijft. Men hield bijvoorbeeld een lezing over het onderwerp: "Hoe komt een weerbericht tot stand?" Op de briefjes verschenen punten als: schapewolkjes, laag vliegende zwaluwen, morgenrood, water in de sloot, zwanen, die met hun rug naar de wind gaan liggen.

Voordat de eigenlijke lezing begon, werden al deze punten opgelezen, en de spreker had zich daarna maar aan het opgesomde aan te passen. Op die manier ontstond een lezing, die het publiek langer dan acht minuten geboeid hield, omdat het zelf aan het onderwerp had meegewerkt.

Het eenrichtingsverkeer spreker-publiek moet worden vervangen door een wisselwerking. De vraag rest, hoeveel miljoenen woorden er reeds gesproken zijn voor mensen, die het eigenlijk niet langer dan acht minuten konden uithouden.

(Uit: De Groene Amsterdammer).

HET GESPREK IN DE GROEP

TYPEN IN HET GROEPSGESPREK I

Onder de titel "Mensen op discussie-bijeenkomsten" verscheen in het tijdschrift "Doelmatig Bedrijfsbeheer" van juni 1955 onderstaande beschrijving van de typen van mensen, waarmee we in het groepsge-
sprek te maken kunnen hebben. Er worden bovendien aanwijzingen voor de omgang met deze typen in het groepsge-
sprek gegeven. We nemen het artikel, dat door de redactie van "Doelmatig Bedrijfsbeheer" op zijn beurt werd ontleend aan "American Business" van dec.1954 in zijn geheel over.

Hoe gedraagt hij zich? Waarom?

Hoe hem aan te pakken.

de prater

Het kan een eerlijke kerel zijn, maar ook een bluffer. Ook kan het iemand zijn die buitengewoon goed geïnformeerd is en die zijn kennis graag wil spuien. Tenslotte kan het iemand zijn die alleen maar praatziek is.

Val hem niet lastig en wordt niet sarcastisch.. U kunt zijn karaktertrek later nodig hebben. Rem hem een beetje af door een paar moeilijke vragen te stellen.

Interrumpeer met: "Dat is interessant.... laten we eens zien wat de groep er van denkt."

Laat in het algemeen de groep zich zoveel mogelijk over hem ontfermen.

de twistzieke

Een agressieve persoonlijkheid of een lastige vragensteller van professie. Ook kan hij normaal een goed gehumeurd mens zijn, maar nu een beetje uit het evenwicht door persoonlijke moeilijkheden.

Toon Uw zelfbeheersing en laat de groep niet in opwindning geraken door zijn vragen.

Tracht eerlijk enige verdienste in een van zijn punten te vinden en laat Uw instemming daarmee blijken (of laat de groep dat doen). Ga dan zo vlug mogelijk op iets anders over. Wanneer hij onlogisch is, laat de groep dan oordelen om hem zo tot zwijgen te brengen.

Wanneer niets helpt, spreek hem dan aan in de pauze en tracht te vinden waar de moeilijkheden schuilen en misschien kunt U zijn medewerking verkrijgen.

Hoe gedraagt hij zich? Waarom?

Hoe hem aan te pakken.

de behulpzame

Hij wil werkelijk helpen, maar maakt het discussiëren moeilijk, omdat anderen niet aan het woord kunnen komen.

Onderbreek hem tactisch door anderen iets te vragen.
Bedank hem en stel hem voor: "We moeten de anderen ook de tijd laten".
Gebruik hem voor het recapitulieren.

het warhoofd

Praat over alles, behalve over het onderwerp. Gebruikt vergezochte vergelijkingen en raakt de draad kwijt.

Wanneer hij stopt om adem te scheppen, bedank hem dan, probeer zijn aandacht terug te halen naar de werkelijke discussiepunten, door deze nog eens op te sommen, en ga verder.
Vertel hem met een lach, dat het interessant is wat hij daar vertelt en wijs daarbij op het bord om zijn aandacht erop te vestigen dat hij afgedwaald is van het onderwerp. Doe het vooral vriendelijk.
Laatste redmiddel: kijk eens op Uw horloge.

botsing der persoonlijkheden

Twee of meer deelnemers hebben een hekel aan elkaar. Dit kan Uw groep in twee kampen verdelen.

Leg de nadruk op de punten van overeenkomst en tracht de verschillpunten, indien mogelijk, een beetje te verdoezelen. Richt de aandacht weer op het onderwerp. Snijd de twistgesprekken af door vragen te stellen over de hoofdzaken.
Laat een van de ruzie afzijdige deelnemer zijn mening eens zeggen.
Vraag duidelijk persoonlijke gevoeligheden en eigenaardigheden buiten het gesprek te houden.

de opstandige

Hij geeft geen krimp en kan het niet toegeven. Bevooroordeeld. Hij heeft U niet gevolgd.

Breng zijn gezichtspunt voor de groep en laat de groep het hem uitleggen. Zeg hem dat de tijd dringt en dat U het graag later wilt behandelen; vraag hem de mening van de groep zo lang maar aan te nemen.